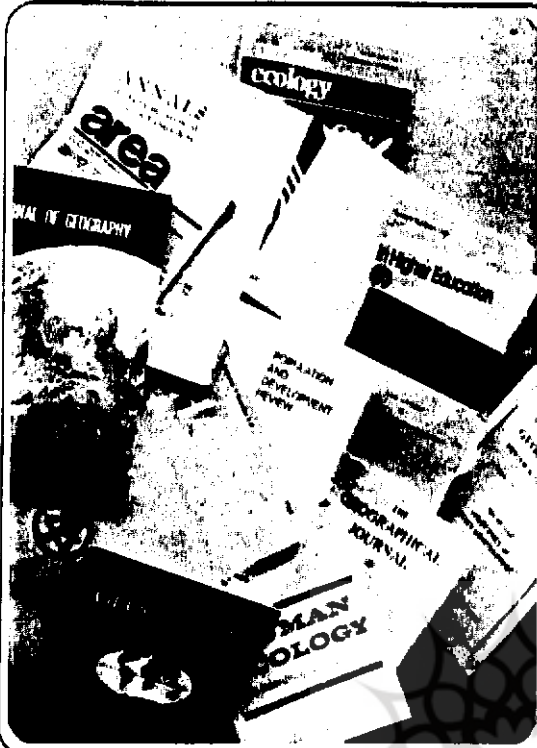

مقالات جغرافیائی از مجلات جغرافیائی جهان

در هر شماره از نشریه رشد آموزش جغرافیا ،
فشرده‌یی از مقالات معتبرترین مجلات
جغرافیایی جهان درج می‌شود . گوشش ما بر
این است که در این بخش از نشریه ، آخرین
اطلاعات و تحقیقات جغرافیایی به اطلاع
علاقه‌مندان برسد .

تهیه و تنظیم از : دکتر حسین شکونی

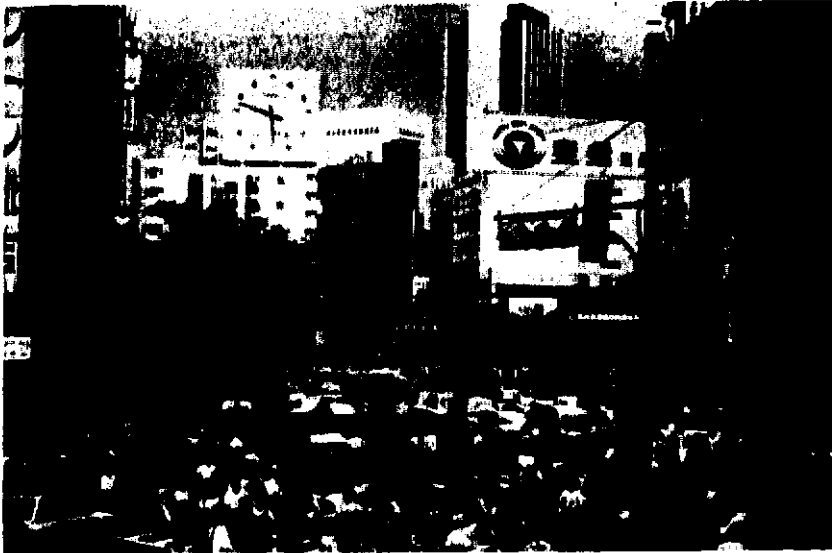
بررسی جغرافیائی یک هسته، چند نقشی در شهر توکیو^۱

همه، ما در شهرهای ناحیه‌یی و جهانی، غالباً "به جای یک هسته فعال شهری، دارای هسته‌های متعدد و چند نقشی می‌باشند. این تمیل هسته‌های شهری که بازتابی از شرایط تاریخی، سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و مذهبی در چهره و مورفولوژی خود دارند در جغرافیای شهری از اهمیت خاصی برخوردارند و بررسی آنها از مباحث عمده در جغرافیای شهری بشمار می‌رود.

مجله بررسی جغرافیایی، در شماره ژانویه ۱۹۸۸، مقاله‌یی از یک جغرافی‌دان ژاپنی در زمینه یکی از هسته‌های فعال شهر توکیو چاپ کرده است که با مطالعه آن می‌توان با هسته‌های مادر شهرهای جهانی آشنا شد. بخشهایی از این بررسی در زیر می‌آید: شیویا^۲، یکی از هسته‌های فعال شهر توکیو محسوب می‌شود که در پایانه خطوط عمده، راه آهن، ایستگاههای اتوبوس و مترو به وجود آمده است. مورفولوژی آن را تأسیسات بزرگ حمل و نقل، ساختمانهای بلند مرتبه تجاری و اداری، فروشگاههای عظیم، خیابانهای ویژه، خرید، مراکز پذیرایی و بخش ویژه تفریحات شبانه تشکیل می‌دهد.

علل اصلی توسعه شیویا به عنوان یک مرکز فعال و چندنقشی در توکیو، به زمان جنگ دوم جهانی برمی‌گردد. بدینسان که در جریان جنگ و به هنگام بمباران شهر توکیو، شیویا کمتر از سایر هسته‌های شهر آسیب دید. از این رو بعد از پایان جنگ، شیویا قبل از سایر نقاط شهر بازسازی شد و برنامه برپان شهر توکیو نیز در جهت سبک کردن نقش منطقه تجارت شهر، بخشی از نقش آن را به مرکز شیویا واگذار کردند. با گذشت مدتی، شیویا به عنوان یکی از فعالترین هسته‌های شهری در سراسر ژاپن شناخته شد و به عنوان الگویی از ساخت و مورفولوژی هسته‌های جهان صنعتی و مادرشهرهای جهانی وارد ادبیات جغرافیای شهری گردید.

مرکز شیویا، فعالیت خود را از ساعت ۷ صبح آغاز می‌کند و با حرکت آخرین قطار در نیمه‌های شب تعطیل می‌شود. از اوایل صبح، قطارها، متروها و اتوبوسهای مسافری، جمعیت انبوهی را که از حومه‌های توکیو می‌آیند در ایستگاههای شیویا پیاده می‌کنند و در همان حال دهها هزار نفر جهت شروع کار روزانه به ساختمانهای تجاری، اداری، پذیرایی و مغازه‌ها وارد می‌شوند. در ساعت شروع

گوشه‌ای از مرکز شیبویا

کار. هزاران دانشجو و دانش آموز، گاهی با اونیفورمهای مخصوص به سوی دانشگاهها و موسسات آموزشی در حرکت می‌باشند.

در شیبویا، روزانه چهار بار، امواج عظیم جمعیت، چهره دیدنی به وجود می‌آورد که با کارکرد این هسته شهری در ارتباط می‌باشد:

الف - به هنگام نهار، هزاران دانشجو و دانش آموز، جهت صرف غذا به صدها رستوران و اغذیه فروشی مراجعه می‌کنند.

ب - در اواخر روز، جمعیت شیبویا ناگهان افزایش می‌یابد و این درست در ساعتهایی است که هزاران زن خانه‌دار جهت خرید، دیدار آشنایان، تماشای فیلمهای سینمایی و یا رویدادهای فرهنگی وارد شیبویا می‌شوند.

ج - عصرها، بعد از پایان کار ادارات، کارخانه‌ها و سازمانهای تجاری، تراکم جمعیت به حداکثر ممکن می‌رسد.

د - از اوایل شب، بیش از ۱۰۰۰۰۰۰ نفر جهت گذراندن اوقات فراغت به محلهای تفریحی، سینما و هتللهای ویژه مراجعه می‌کنند. این موج جمعیت تا حرکت آخرین قطار، حدود نیمه شب، ادامه می‌یابد.

در تعطیلاتی آخر هفته نیز، در شلوغ‌ترین ساعت، در شیبویا در حدود ۲۵۰۰۰۰۰ نفر دیده می‌شوند. شبهای شنبه، نقش شیبویا

موض می‌شود و این مرکز به صورت (شهرک جوانان) درمی‌آید.

بدینسان که در شبهای شنبه دهها هزار دانشجو و دانش‌آموز و سایر جوانان، جهت دیدن فیلمهای سینمایی، شرکت در کنسرتهای موسیقی و گذراندن ساعاتی در شیبویا و هتللهای آن به این مرکز

می‌آیند. ظهیر یکشنبه نیز، موج عظیم انسانی در شیبویا به وجود می‌آید زیرا این چند ساعت، شلوغ‌ترین ساعات خرید در ژاپن

می‌باشد. خیابانهای اصلی به روی وسایل نقلیه بسته می‌شود و خانواده‌ها به همراه فرزندانشان جهت خرید، قدم‌زنان وارد شیبویا می‌شوند.

مورفولوژی شیبویا با توجه به کارکرد آن از منطقه حمل و نقل با ایستگاههای بزرگ، منطقه فروشگاههای عظیم، منطقه اداری، منطقه رستورانها و چاپخانه‌ها، خیابانهای ویژه خرید، منطقه هتللهای ویژه با دهها کتابفروشی تشکیل می‌شود.

در منطقه حمل و نقل شیبویا، روزانه یک میلیون مسافر جابجا می‌شود و روزانه در حدود ۳۰۰۰ نفر جهت کسب اطلاعات به بخش اطلاعات پلیس شیبویا مراجعه می‌کنند. در پارکهای از فروشگاههای بزرگ این منطقه، اجناس و کالاهای معروف چهارگوشه جهان به فروش می‌رسد. تأسیسات مکدونالد (رستورانهای ویژه آمریکایی) نیز

بیش از هر جای دیگر دنیا، در شیبویا فعالیت چشمگیر دارند.

چاپخانه‌ها و تهیه‌خانه‌های شیبویا به صورت یک مرکز فرهنگی عمل می‌کنند یعنی از انجام تکالیف دانشگاهی تا مطالعه و بحث در مورد آخرین کتابها و مطالب روزنامه‌ها، تماشای فیلمهای ویدیو و فیلمه در آن‌ها صورت می‌گیرد.

یادداشتها

1 - Roman Cybriwsky, " Shibuya Center, Tokyo" The Geographical Review. Vol. 78, No 1, 1988.

2 - Shibuya.